

Yemen và Iran đang buộc Phương Tây phải đối mặt với một Thực tế Địa chính trị Mới tại Trung Đông như thế nào

Bởi Frank , 8 Tháng 9 2026

Yemen và Iran đang buộc Phương Tây phải đối mặt với một Thực tế Địa chính trị Mới tại Trung Đông như thế nào

Bởi Frank Dumon

Trong bóng tối của những dịch chuyển quyền lực toàn cầu đang diễn ra, khi bá quyền của Phương Tây tiếp tục xói mòn, một cuộc phỏng vấn sâu sắc và gần đây với phóng viên chiến trường nổi tiếng Elijah Magnier đã đưa ra một phân tích tiết lộ và thẳng thắn về động thái hiện nay tại Trung Đông. Tiêu đề của cuộc thảo luận rất đáng chú ý: "Yemen đốt cháy các mỏ dầu Ả Rập Xê-út + Iran thể sẽ tấn công phủ đầu". Đây không phải là một tiêu đề giật gân, mà là sự phản ánh tinh tảo về thực tế chiến lược đang diễn ra vào tháng 9 năm 2026. Đối với những ai theo dõi lịch sử khu vực và nhận ra các mô hình can thiệp của Phương Tây và sự kiêu căng đế quốc, cuộc phỏng vấn này là một bản tóm tắt hoàn hảo về những gì thực sự đang xảy ra. Nó tháo gỡ từng mảnh các câu chuyện của Phương Tây và phơi bày sự thật cơ bản: thời đại của sự xâm lược không bị trừng phạt của Phương Tây và Ả

Rập Xê-út đã kết thúc vĩnh viễn.

Phân tích này đi sâu vào cốt lõi của sự leo thang, sự chuyển hướng chiến lược của Ansar Allah (lực lượng Houthi), sự bất lực của Hoa Kỳ và các đồng minh, và học thuyết mới đầy quyết đoán của Iran. Đó là câu chuyện về cái giá phải trả cho ảo tưởng rằng ưu thế quân sự có thể áp đặt các mục tiêu chính trị – một bài học mà Phương Tây đã học trước đây tại các khu vực như Đông Nam Á, nhưng dường như vẫn từ chối tiếp thu tại Trung Đông.

Thực tế Yemen: Mười một năm Kháng cự và Sự sụp đổ của Ảo tưởng Ả Rập Xê-út

Để hiểu sự leo thang hiện tại, chúng ta phải quay trở lại ban đầu. Từ năm 2015, Ả Rập Xê-út, với sự hậu thuẫn đầy đủ của liên minh Phương Tây do Hoa Kỳ và Vương quốc Anh dẫn đầu, đã tiến hành một cuộc chiến tàn khốc chống lại Yemen. Cuộc xung đột này đã dẫn đến những gì Liên Hợp Quốc nhiều lần coi là cuộc khủng hoảng nhân đạo tồi tệ nhất thế giới. Phong tỏa, nạn đói và một loạt các vụ đánh bom không ngừng là những công cụ của một chiến dịch nhằm lật đổ Ansar Allah khỏi quyền lực và cài đặt một chính phủ bù nhìn do Ả Rập Xê-út kiểm soát. Mười một năm sau, kết luận là không thể tránh khỏi: chiến dịch này là một thất bại hoàn toàn.

Như Elijah Magnier đã nhận xét đúng đắn, người Ả Rập Xê-út tiếp cận cuộc xung đột không phải như một quốc gia-dân tộc hiện đại tìm kiếm các giải pháp ngoại giao hoặc thỏa hiệp chiến lược, mà như một bộ tộc. Văn hóa lãnh đạo của Ả Rập Xê-út thấm đẫm logic bộ tộc, nơi việc mất mặt không thể được chấp nhận, và đàm phán bị coi là dấu hiệu của sự yếu kém thay vì một công cụ của nghệ thuật quản trị. Mặc dù đã huy động các nguồn tài chính khổng lồ, hệ thống vũ khí phương Tây tiên tiến và sự bảo trợ ngoại giao của Hội đồng Bảo an LHQ, Ansar Allah vẫn kiểm soát khoảng 70% lãnh thổ Yemen, bao gồm thủ đô Sanaa và dải bờ biển phía tây có tầm quan trọng chiến lược.

Sự leo thang gần đây không phải là một vụ bùng phát bạo lực đột ngột, mà là hậu quả logic của một cuộc xung đột đóng băng mà nguyên nhân cốt lõi chưa bao giờ được giải quyết. Lệnh ngừng bắn năm 2022 không phải là hòa bình, mà chỉ là một sự tạm dừng trong chiến sự. Các vấn đề cốt lõi vẫn còn nguyên: việc trả lương cho công chức từ nguồn thu dầu mỏ của Yemen, mở lại sân bay Sanaa, trao đổi tù nhân và dỡ bỏ các lệnh trừng phạt kinh tế bóp nghẹt. Khi Ả Rập Xê-út vào tháng 7 năm 2026 cố gắng chặn một chuyến bay thẳng giữa Tehran và Sanaa – chuyến bay chở một phái đoàn Yemen đến dự đám tang quốc gia – và ném bom sân bay, sự kiên nhẫn đã cạn kiệt. Hành động của Ả Rập Xê-út đã bị Sanaa coi là một thách thức quân sự trực tiếp và vi phạm chủ quyền của Yemen.

Từ Leo thang Ngang sang Leo thang Dọc: Chiến lược của Ansar Allah

Phản ứng của Ansar Allah trước những khiêu khích của Ả Rập Xê-út là vô cùng thông minh về mặt chiến lược và thể hiện sự hiểu biết sâu sắc về chiến tranh phi đối xứng. Magnier mô tả đây là sự chuyển dịch từ leo thang ngang sang leo thang dọc. Về mặt ngang, các lực lượng Yemen bảo vệ thành công lãnh thổ của mình. Họ đã đẩy lùi các cuộc tấn công gần đây do Ả Rập Xê-út hậu thuẫn nhằm vào thành phố Taiz ở phía tây và cảng Hodeidah ở phía nam (cùng với cảng cà phê lịch sử Mocha). Đồng thời, họ mở ra các điểm gây áp lực mới tại các khu vực như Al-Jawf, Marib, Al-Bayda và Taiz, làm giãn và suy yếu các lực lượng ủy nhiệm của Ả Rập Xê-út (mà Sanaa đúng đắn coi là các nhóm dân quân do Ả Rập Xê-út tạo ra và trả lương).

Tuy nhiên, leo thang dọc mới là yếu tố thay đổi cuộc chơi. Thay vì chỉ phòng thủ chống lại các lực lượng ủy nhiệm trên đất Yemen, Ansar Allah đã đưa cuộc chiến đến trung tâm của nền kinh tế và an ninh Ả Rập Xê-út. Các cuộc tấn công vào cơ sở hạ tầng dầu mỏ và quân sự quan trọng, như các cơ sở thường sản xuất 400.000 thùng dầu mỗi ngày, là một thông điệp rõ ràng: cuộc chiến không thể bị giới hạn trong lãnh thổ Yemen. Nếu Ả Rập Xê-út quyết định xuất khẩu chiến tranh, cái giá

phải trả sẽ được thanh toán ngay trên đất Ả Rập Xê-út.

Ngoài ra, việc phong tỏa ở Biển Đỏ và eo biển Bab el-Mandeb đã gây thêm áp lực lên xuất khẩu năng lượng của Ả Rập Xê-út. Mặc dù Ả Rập Xê-út đã cố gắng chuyển sang tuyến kênh đào Suez, thực tế hậu cần đã cho thấy tuyến đường này không thể hấp thụ 5,5 triệu thùng mỗi ngày mà vương quốc này muốn xuất khẩu. Thị trường dầu toàn cầu đã phản ứng với giá tăng lên 97-99 đô la mỗi thùng. Đây không phải là ngẫu nhiên; đó là kết quả trực tiếp của sự thay đổi cán cân quyền lực, khi một quốc gia nhỏ bé bị phong tỏa có khả năng đe dọa an ninh năng lượng của một trong những nhà sản xuất dầu lớn nhất thế giới.

Bế tắc Địa chính trị của Phương Tây: Sự Bất lực của Bá chủ

Một trong những khía cạnh sáng tỏ nhất trong phân tích của Magnier là đánh giá tình tảo của ông về vai trò của Phương Tây. Trong nhiều năm, Hoa Kỳ và Vương quốc Anh đã tiếp nhiên liệu, tình báo và sự che chở ngoại giao cho cỗ máy chiến tranh của Ả Rập Xê-út. Nhưng thời đó đã qua. Phương Tây không hẳn đã "rút khỏi" cuộc chiến vì lý do đạo đức, mà vì sự bất lực và quá tải chiến lược thuần túy.

Hoa Kỳ đã cố gắng trong những năm gần đây để khuất phục Ansar Allah về mặt quân sự. Magnier đề cập đến một chiến dịch kéo dài một tháng, được khởi xướng dưới thời chính quyền trước, với một nghìn tỷ đô la được chi cho các vụ đánh bom và gây áp lực quân sự. Kết quả? Không có gì. Không có bất kỳ nhượng bộ chính trị nào, không

có thay đổi nào trên thực địa, và không đạt được bất kỳ mục tiêu nào đã đề ra. Hoa Kỳ đã học được một bài học đắt giá mà các cường quốc khác cũng đã phải học trong quá khứ: bạn không thể khuất phục một dân tộc đang chiến đấu vì lãnh thổ và sự sống còn của họ chỉ bằng không quân. Công chúng Mỹ và giới chính trị không còn chút hứng thú nào cho một cuộc chiến mới bất tận tại Trung Đông, đặc biệt là khi sự chú ý và nguồn lực cần thiết ở nơi khác, như ở Đông Âu và trong cuộc đối đầu chiến lược ngày càng gia tăng với Trung Quốc và Iran.

Tuy nhiên, Ả Rập Xê-út dường như không hiểu điều này, hoặc từ chối chấp nhận nó. Vương quốc này vẫn cho rằng mình có sự hậu thuẫn vô điều kiện của Phương Tây và các quốc gia vùng Vịnh để áp đặt ý chí của mình. Đây là một tính toán sai lầm nguy hiểm. Người Ả Rập Xê-út hiện đang yêu cầu những nhượng bộ vô lý từ Ansar Allah, với giả định rằng mối đe dọa can thiệp của Phương Tây vẫn còn đáng tin cậy. Nhưng mối đe dọa đó là rỗng tuếch. Hoa Kỳ đơn giản là không thể đủ khả năng để tái tham gia vào một liên minh do Ả Rập Xê-út dẫn đầu chống lại người dân Yemen, biết rằng những nỗ lực trước đây đều không mang lại kết quả gì và chỉ làm gia tăng tình cảm chống Phương Tây trong khu vực.

Washington bị Trói tay

Việc Phương Tây từ chối leo thang thêm

cũng là sự thừa nhận sự dịch chuyển địa chính trị rộng lớn hơn. Thế giới đơn cực, nơi Washington có thể áp đặt ý chí của mình mà không có sự phản đối đáng kể, không còn tồn tại. Thế giới đã trở thành đa cực, và các chủ thể như Iran, Nga và Trung Quốc cung cấp các lựa chọn thay thế cho hỗ trợ ngoại giao và kinh tế, khiến các lệnh trừng phạt của Phương Tây kém hiệu quả hơn.

Hơn nữa, chính trị nội bộ tại Hoa Kỳ và châu Âu đang bị phân cực đến mức một cuộc phiêu lưu quân sự tốn kém mới tại Trung Đông sẽ là tự sát chính trị. Người dân đã mệt mỏi. Hậu quả kinh tế của các cuộc chiến bất tận, kết hợp với các cuộc khủng hoảng trong nước, khiến các nhà lãnh đạo phương Tây không thể biện minh cho một

"Bài học Nghìn tỷ Đô la" mới. Ansar Allah biết điều này, và điều này mang lại cho họ không gian chiến lược để đưa ra yêu sách và tăng cường hành động mà không sợ một cuộc xâm lược tàn phá của Phương Tây.

Iran và Sự Phản chiếu Học thuyết: Các Cuộc tấn công Phủ đầu như Chuẩn mực Mới

Trong khi Yemen gây áp lực lên sườn phía nam của vương quốc Ả Rập Xê-út, Iran đang chuẩn bị cho một cuộc đối đầu trực tiếp hơn với Hoa Kỳ và Israel. Một trong những tiết lộ đáng chú ý nhất trong cuộc phỏng vấn là sự thay đổi trong học thuyết quân sự của Iran. Iran đã chính thức áp dụng ngôn ngữ của "các cuộc tấn công phủ đầu". Đây là một đòn bực thầy trong chiến tranh thông tin và răn đe chiến lược.

Trong nhiều thập kỷ, Hoa Kỳ và Israel đã sử dụng học thuyết này để biện minh cho sự xâm lược. Hoa Kỳ xâm lược Iraq với lý do vũ khí hủy diệt hàng loạt cần được "vô hiệu hóa phủ đầu". Israel bắt đầu cuộc Chiến tranh Sáu ngày năm 1967 với tuyên bố rằng các đội quân Ả Rập đang chuẩn bị tấn công. Giờ đây, Iran đang xoay chuyển tình thế. Tehran thực sự nói: "Nếu các người sử dụng học thuyết này để tấn công chúng tôi, chúng tôi sẽ áp dụng học thuyết đó để tự vệ và tấn công các người trước khi các người tấn công."

Sự thay đổi ngôn từ này được hỗ trợ bởi các hành động quân sự cụ thể. Lực lượng Vệ binh Cách mạng Iran (IRGC) gần đây đã thử nghiệm tên lửa đạn đạo với khả năng mới gần tàu sân bay USS George Washington của Mỹ. Đây không phải là một cuộc tập trận ngẫu nhiên; đó là một tín hiệu rõ ràng về năng lực và ý định. Iran đang cho thấy họ có các phương tiện công nghệ để tiếp cận và vô hiệu hóa tài sản hải quân Mỹ trong khu vực.

Thông điệp qua Jordan và Tính không thể tránh khỏi của Đối đầu

Một chi tiết tinh tế nhưng quan trọng trong phân tích của Magnier là sự tập trung vào Jordan. Iran gần đây đã chỉ đạo các hành động hoặc đe dọa quân sự nhắm vào tài sản Mỹ tại Jordan. Tại sao lại là Jordan? Vì đây là mắt xích quan trọng trong cơ sở hạ tầng quân sự của Phương Tây trong khu vực, và vì nó giáp ranh trực tiếp với cả Israel và Syria. Bằng cách chứng minh rằng tên lửa có thể vươn tới Jordan, Iran gửi một thông điệp không thể nhầm lẫn tới Israel: "Các người chỉ cách sự hủy diệt tương tự một bước điều chỉnh nhỏ."

Iran đang nói rõ rằng họ coi mình đang trong tình trạng chiến tranh với Hoa Kỳ, vì Washington chưa bao giờ chính thức chấm dứt các cuộc thù địch hoặc chiến dịch "gây áp lực tối đa". Chừng nào Hoa Kỳ còn bảo lưu quyền tấn công Iran, Iran vẫn bảo

lưu quyền tấn công "phủ đầu" khi cơ hội xuất hiện. Đây không phải là leo thang từ điểm yếu, mà là một chiến lược tính toán của một quốc gia biết rằng chiến tranh là không thể tránh khỏi và đang tích cực chuẩn bị cho nó bằng cách tái thiết và hiện đại hóa sức mạnh quân sự của mình.

Hơn nữa, Iran không có ý định đàm phán dưới áp lực. Bộ trưởng Ngoại giao Iran, Abbas Araghchi, đã nhấn mạnh rằng việc giảm căng thẳng phụ thuộc vào sự sẵn sàng của Washington để quay trở lại các cam kết của Bản ghi nhớ Islamabad (hoặc Hiệp định Versailles) tháng 6 năm 2026. Iran yêu cầu thực hiện đầy đủ tất cả 14 điểm của hiệp định đó, được ký bằng tiếng Ba Tư và tiếng Anh. Bất cứ điều gì ít hơn đều bị coi là một sự xúc phạm, đặc biệt là vì văn hóa lãnh đạo Mỹ hiện tại bị coi là chịu trách nhiệm cho vụ ám sát các nhà lãnh đạo, chỉ huy và hàng nghìn thường dân Iran. Iran sẽ không trao chiến thắng cho một chính quyền tiếp tục vi phạm chủ quyền của mình.

Mặt trận Lebanon: Ảo tưởng về các Lệnh Ngừng bắn Riêng lẻ

Tình hình tại Trung Đông không thể được hiểu theo từng phần riêng biệt. Các mặt trận tại Yemen, Iran, Gaza và Lebanon có mối liên hệ chặt chẽ với nhau. Một trong những diễn biến cấp bách và bi thảm nhất là tình hình tại Lebanon. Bất chấp các lệnh ngừng bắn và biên bản ghi nhớ được ký kết giữa chính phủ Lebanon và Israel, sự xâm lược của Israel vẫn tiếp diễn không suy giảm.

Magnier chỉ ra một thực tế tàn khốc: trong thời gian gần đây, lực lượng Israel đã giết hơn 517 người Lebanon, 27 thường dân chỉ trong ba ngày, và san phẳng hoàn toàn 18 đến 19 ngôi làng ở miền nam Lebanon. Đây là lời hứa của bộ trưởng quốc phòng Israel, được thực hiện với hiệu quả tàn bạo. Kết quả là 275.000 người Lebanon phải di dời trong nước và không có nơi nào để đến. Miền nam Lebanon đã trở thành một cảnh quan tàn phá, và cộng đồng quốc tế chỉ biết nhìn mà không có hành động hiệu quả.

Sự Kiên nhẫn Chiến lược của Hezbollah

Trong bối cảnh này, vai trò của Hezbollah phải được hiểu đúng. Đây không phải là một chủ thể phi lý tìm kiếm sự tự hủy diệt, mà là một lực lượng kháng chiến chiến lược đang cố gắng áp đặt các quy tắc tham chiến mới. Khi Israel và Hoa Kỳ bị phân tâm bởi các cuộc xung đột khác vào tháng 2 năm 2026, Hezbollah đã tận dụng cơ hội để đáp trả sự xâm lược của Israel. Điều này đã thành công, vì nó nhấn mạnh một sự thật cơ bản của chiến tranh phi đối xứng: khi kẻ thù bị ràng buộc ở nơi khác, một khe

hở xuất hiện để khôi phục cán cân quyền lực.

Magnier không loại trừ khả năng Hezbollah sẽ tấn công trở lại nếu Israel bị cuốn hoàn toàn vào một cuộc xung đột với Iran. Nếu Iran báo hiệu rằng họ không có ý định kết thúc chiến tranh trong vòng một tuần hoặc một tháng, điều này tạo ra một "cơ hội vàng" cho Hezbollah. Xét cho cùng, thiệt hại ở miền nam Lebanon đã được gây ra; người dân không còn gì để mất và mọi thứ để giành được khi cố gắng buộc trở về nhà thông qua một cán cân quyền lực mới.

Đây không phải là một "cuộc tấn công phối hợp" theo nghĩa truyền thống của một cuộc tấn công được lên kế hoạch, đồng thời, mà là một chiến lược năng động, cơ hội. Hezbollah đang chờ đợi. Nếu Iran kết thúc chiến tranh nhanh chóng, một cuộc leo thang ở Lebanon sẽ phản tác dụng, vì Israel sẽ trút toàn bộ cơn thịnh nộ vào Lebanon. Nhưng nếu cuộc chiến với Iran kéo dài, việc Hezbollah tăng áp lực lên biên giới phía bắc của Israel trở thành cả nghĩa vụ đạo đức và sự cần thiết chiến lược, để Tel Aviv không thể tiếp tục phá hủy Lebanon mà không bị trừng phạt.

Sự Cần thiết của một Giải pháp Toàn diện: Bài học cho Thế giới Đa cực

Thông điệp cốt lõi trong phân tích của Elijah Magnier là không có giải pháp đơn lẻ nào cho các cuộc xung đột tại Trung Đông. Chiến lược "chia để trị" của Phương Tây, cố gắng xử lý từng cuộc xung đột riêng biệt (một thỏa thuận cho Gaza ở đây, một lệnh ngừng bắn cho Lebanon ở đó, các lệnh trừng phạt cho Iran ở nơi khác), về cơ bản là

sai lầm. Nó phớt lờ thực tế của Trục Kháng chiến, hoạt động như một mạng lưới gắn kết hỗ trợ lẫn nhau và các mục tiêu chiến lược chung.

Chừng nào các nguyên nhân cốt lõi chưa được giải quyết – sự chiếm đóng, các lệnh phong tỏa, việc từ chối tôn trọng chủ quyền và sự trừng phạt đối với các hành động của Phương Tây và Israel – bạo lực sẽ tiếp tục quay trở lại. Bản ghi nhớ tháng 6 năm 2026 là một bước đi đúng hướng, nhưng chỉ khi nó được coi là sự khởi đầu của một thỏa thuận khu vực rộng lớn hơn, toàn diện, chứ không phải là một phương tiện để cô lập Iran hoặc ép buộc nước này nhượng bộ đơn phương.

Đối với Phương Tây, đã đến lúc từ bỏ ảo tưởng rằng ưu thế quân sự có thể áp đặt các giải pháp chính trị. Lịch sử đã chứng minh điều này vô số lần, từ Việt Nam đến Afghanistan, và bây giờ một lần nữa tại Yemen và Iran. Các quốc gia của Nam bán cầu không còn sẵn sàng trả giá cho các trò chơi địa chính trị của các cường quốc phương Tây. Họ đã học cách nói ngôn ngữ của quyền lực, và họ đã phát triển các phương tiện để hỗ trợ ngôn ngữ đó.

Kết luận: Cái giá của Ảo tưởng

Cuộc phỏng vấn với Elijah Magnier không chỉ đơn thuần là một bản cập nhật về các diễn biến quân sự mới nhất; nó là một chẩn đoán sắc bén và phê phán về một trật tự thế giới đang hấp hối. Nó cho thấy sự kết hợp giữa sức bền bỉ của Yemen, chiều sâu chiến lược của Iran và sự quá tải của Phương Tây đã dẫn đến một điểm mà các thế lực truyền thống không thể áp đặt chương trình nghị sự của mình nữa.

Các cuộc tấn công vào cơ sở hạ tầng dầu mỏ của Ả Rập Xê-út, phong tỏa Biển Đỏ và mối đe dọa tấn công phủ đầu của Iran không phải là dấu hiệu của sự hỗn loạn, mà là của một thực tế mới khắc nghiệt. Đó là cái giá phải trả cho mười một năm xâm lược không bị trừng phạt, phong tỏa và coi thường phẩm giá con người của người dân trong khu vực.

Đối với những người quan sát hiểu lịch sử, đây là một khoảnh khắc sáng tỏ. "Cái giá của Ảo tưởng" – ảo tưởng rằng Phương Tây có thể định hình Trung Đông theo ý muốn, rằng các lệnh trừng phạt có thể lật đổ các chế độ, và ưu thế quân sự tương đương với chiến thắng chính trị – giờ đã được trả đầy đủ. Tương lai của khu vực sẽ không được quyết định tại các trụ sở ở Washington hay Tel Aviv, mà bởi các chủ thể trên thực địa đã chứng minh rằng họ sẵn sàng trả giá cao nhất cho chủ quyền của mình. Và đó là một bài học mà thế giới, cuối cùng, bắt đầu học được.

https://youtu.be/zA_Fi94fUT0